

[Jens Chr. Christensen.]

sig om. Vi må endelig ikke glemme, at enhver fredningsforanstaltning er et indgreb i den enkelte borgers ejendomsret, og hvis indgrebet går ud over det, lodsejeren finder ret og rimeligt, vil det skabe en modstand, som fredningsbestræbelserne ikke kan være tjent med. Ved de fredningsforanstaltninger, der gennem årene er gennemført, er der — bortset fra enkelte frivillige fredninger — overalt betalt erstatning i forhold til de indgreb i ejendomsretten, den enkelte fredning har medført for den pågældende lodsejer. Jeg går derfor ud fra som givet, at når den højtærede statsminister foreslår permanente indgreb i den enkelte borgers ejendomsret, er han indstillet på at overholde grundlovens klare bestemmelse om, at der skal ydes fuld erstatning.

Lovforslagets nr. 15 tilsigter en udvidelse af lovens § 25; det drejer sig om arealer inden for 300 m fra indsøer på mindst 3 ha og fra offentlige vandløb med en bredde på mindst 5 m — jeg kunne i denne forbindelse have lyst til at spørge, om det er vandspejlets bredde, eller det er selve vandløbets bredde i fuld udstrækning — samt inden for en afstand af 100 m fra landeveje. Disse indgreb i ejendomsretten er efter min mening så store, at venstre ikke kan godtage dem, uden at det bestemmes, at der af det offentlige ydes fuld erstatning enten i form af et engangsbeløb eller gennem en årlig ydelse.

Den højtærede minister vil antagelig hævde, at bestemmelserne ikke hindrer den sædvanlige udnyttelse af ejendomsretten; men alene det, at ejendommens indehaver skal spørge fredningsmyndighederne om tilladelse til næsten enhver forandring, er et brud på de nuværende forhold. Dertil kommer, at ejeren kan blive udsat for at skulle vente temmelig længe på myndighedernes afgørelse. Lovforslagets nr. 19 fortæller os noget om, hvorledes en afgørelse kan trække ud: hvis et fredningsplanudvalg har tanker om at gennemføre fredning af et areal, kan statsministeren påbyde ejeren, at han intet må foretage sig, der vil være i strid med fredningsplanen. Dette forbud kan have gyldighed helt op til 2 år. Vi må gøre os klart, at et sådant forbud vil afføde mange og store henholdsvis erstatninger.

Jeg forstår dårlig nok, hvad der er formålet med lovforslagets nr. 12 i forbindelse med naturfredning. Meningen er, så vidt jeg har forstået, at hindre større samlede bebyggelser uden for byplanlægningens dispositioner; men når den slags samlede bebyggelser opstår eller der f. eks. ønskes etableret industrivirksomhed, er det så ikke, fordi vedkommende byområde ikke rigtig har forstået at bruge byplanloven, således at f. eks. byområdet har for lidt byggemoden jord, eller man simpelt hen ikke i tide har sørget for at udvide den såkaldte inderzone? Ved at gennemføre ændringen giver man storbyerne mulighed for ved hjælp af naturfredningsloven at bestemme hele byudviklingen og dermed også, hvor hver enkelt borger må bo, bosætte sig eller etablere sig. Jeg synes ikke, det er et spørgsmål, der hører hjemme under naturfredningsloven.

Når jeg tænker på de planer, der i øjeblikket er fremme angående byggeri her i hovedstadens hjerte, er der i hvert fald ingenting, der tyder på, at udviklingen og skønheden i sin helhed er bedst varetaget i en storby.

Lovforslagets nr. 10 drejer sig om, hvem der skal udrede erstatningerne; forslaget siger: halvdelen af statskassen og den anden halvdel af amtsfonden i forbindelse med de købstadkommuner, der er beliggende inden for amtsråds kredsen. Lad mig først sige, at med den ensidige beskattingsform, som vi også efter den nye ejendomsskattelov har til amtsfonden, synes jeg amterne burde være fritaget for at yde erstatning i fredningssager. For det andet gennemføres der masser af fredninger, som i vid udstrækning kommer borgere til gode, hvis bopæl er i byer, der ligger uden for den pågældende amtsråds kredse. Jeg kan f. eks. nævne fredninger på Djursland i Randers amt, som i allerhøjeste grad er til gavn og glæde for Århus og denne bys borgere. Det samme gælder fredningerne her på Sjælland, ikke mindst i Nordsjælland, som kommer hele Storkøbenhavnns befolkning til gode. Disse forhold er i nogen grad tilgodeset i lovforslagets nr. 11, hvorefter overfredningsnævnet kan fordele byrderne således, at byer, der ligger uden for den pågældende amtsråds kredse, kan komme til at deltage i byrderne, og det er en bestem-